

Regulacja mediów

WIEDZA W PIGUŁCE

Regulacja to inaczej działania podejmowane w celu nadania lub przywrócenia czemuś prawidłowego przebiegu, funkcjonowania itp. oraz ujmowanie czegoś w pewne przepisy i normy. W przypadku mediów regulacji podlegają tzw. media tradycyjne, czyli radio, telewizja i prasa. Odpowiednie przepisy zawarte są w Ustawie o radiofonii i telewizji oraz ustawie Prawo prasowe. Nowe media, czyli te, które funkcjonują w internecie, nie podlegają regulacji. Wynika to z otwartego charakteru sieci oraz zmiany modeli komunikacyjnych. Internetowa komunikacja oparta na modelu wielu-do-wielu wyklucza monopolizację informacji. W przypadku tradycyjnej komunikacji w mediach nadawca decyduje o tym, jakie informacje będą przekazywane dużej liczbie odbiorców w tym samym czasie. W tej sytuacji mamy do czynienia z tzw. zamierzoną siłą oddziaływania. W przypadku, kiedy jeden nadawca nadaje informacje, często przez różne media, które posiada, siła oddziaływania jest większa niż w przypadku internetu.

Regulacje mediów tradycyjnych mają na celu zapewnienie różnorodności programów, zapobieganie monopolowi oraz ochronę małoletnich przed nieodpowiednimi treściami; dają także możliwość dochodzenia swoich praw (m.in. w sytuacji naruszenia praw człowieka).

Organem regulacyjnym radiofonii i telewizji w Polsce jest Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. Nadzoruje ona m.in. realizowanie polityki medialnej w mediach publicznych.

Polityka medialna to polityka państwa realizowana za pośrednictwem mediów, przede wszystkim w dziedzinach: społecznej, edukacyjnej i kulturalnej. Poprzez media oddziałuje się na społeczeństwo, dlatego obowiązkiem nadawców publicznych jest przekazywanie treści zgodnych z tą polityką. Członków KRRiT powołuje Prezydent, Sejm i Senat, a członkowie KRRiT z kolei powołują władze mediów publicznych. Zwróć uwagę, że nie równa się to z tzw. upolitycznianiem mediów. Wolność słowa i swoboda wypowiedzi to fundament działalności w mediach.

POMYŚL NA LEKCJĘ

Każdego dnia jesteśmy odbiorcami mediów. Oglądając telewizję, słuchając radia, czytając prasę, nie zdajemy sobie sprawy, że tworzą one system, który ma prawnie zagwarantowaną różnorodność (zapobieganie monopolom). Tak jest w odniesieniu do mediów tradycyjnych. W przypadku nowych mediów, internetu, jest inaczej. Internet sam z siebie uniemożliwia monopol. Czy jest sens i czy można regulować funkcjonowanie internetu?

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- podejmują refleksję nad powodami regulacji mediów;
- rozumieją, w jakim celu regulowane są media tradycyjne;
- potrafią wymienić różnice między tradycyjnymi i nowymi mediami;
- potrafią wskazać różnice w modelach komunikacji tradycyjnych i nowych mediów;
- podejmują refleksję nad tym, czy potrzebna jest regulacja nowych mediów.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 15 min

Forma: praca w grupach, prezentacja, rozmowa

Pomoce: tablica, kreda

Podziel uczestniczki i uczestników na grupy po 4 osoby. Napisz na tablicy i zadaj pytanie:

- Po co regulować media?

Poproś grupy o rozmowę i podawanie pomysłów dotyczących pytania.

Po 10 minutach poproś grupy o prezentację wyników swoich dyskusji. Pojawiające się odpowiedzi możesz zapisywać na tablicy. Poprowadź rozmowę na forum.

Pytania pomocnicze, które możesz zadać:

- W jaki sposób media są regulowane?
- Czego może dotyczyć regulacja mediów?
- Jakie aspekty funkcjonowania mediów mogą podlegać regulacji?

2.

Czas: 10 min

Forma: miniwykład osoby prowadzącej

Podsumowując wypowiedzi uczestników i uczestniczek z Ćwiczenia 1., opowiedz o regulacji mediów i jej powodach. Powiedz, że organem regulującym funkcjonowanie radia i telewizji jest Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT), a do mediów tradycyjnych oprócz tych dwóch rodzajów mediów zaliczamy też prasę.

Upewnij się, że w twojej prezentacji znalazły się następujące informacje dotyczące regulacji:

Regulacja

- chroni dzieci i młodzież przed nieodpowiednimi treściami,
- dba o treści wolne od uprzedzeń i stereotypów,
- zapobiega monopolowi,
- zapewnia różnorodność oferty programowej,
- chroni wartości kulturowe i narodowe (poprzez wymaganie choćby minimalnego udziału polskich audycji),
- daje możliwość dochodzenia swoich praw (za pośrednictwem KRRiT).

3.

Czas: 20 min
Forma: praca w grupach, prezentacja
Pomoce: definicje „modeli komunikacji” ze słowniczka, wydrukowane **karty pracy „Regulacja nowych mediów”**

Zwróć uwagę na różnicę w modelach komunikacji między mediami tradycyjnymi a nowymi mediami. Skorzystaj ze słowniczka. Podziel uczestniczki i uczestników na grupy po 5 osób. Każdej grupie daj **kartę pracy „Regulacja nowych mediów”**. Poproś grupy o uzupełnienie kart, po 10–15 minutach o ich krótką prezentację.

Ewaluacja

Czy uczestniczki i uczestnicy po przeprowadzonej lekcji:

- podejmują refleksję nad powodami regulacji mediów?
- rozumieją, w jakim celu regulowane są media tradycyjne?
- potrafią wymienić różnice między tradycyjnymi i nowymi mediami?
- potrafią wskazać różnice w modelach komunikacji tradycyjnych i nowych mediów?
- podejmują refleksję nad tym, czy potrzebna jest regulacja nowych mediów?

Opcje dodatkowe

MATERIAŁY

karta pracy „Regulacja nowych mediów”

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Zaznacz media, które zaliczamy do tradycyjnych:

- ☒ radio
- ☒ telewizja
- ☐ radio internetowe
- ☐ internet
- ☒ prasa

Zadanie 2.

Przyporządkuj opisy do kategorii:

Kategorie:

- media tradycyjne
- nowe media w internecie

Elementy do przyporządkowania:

- teoretycznie istnieje możliwość wystąpienia monopolu [rozwiązanie: t]
- odbiorcy sami wybierają treści, które chcą odbierać [rozwiązanie: n]

- reguluje je Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji [rozwiązanie: t]
- nie ma możliwości monopolu ze względu na model komunikacyjny wielu-do-wielu [rozwiązanie: n]
- treści nieodpowiednie dla dzieci i młodzieży podlegają instytucjonalnej kontroli [rozwiązanie: t]
- nie podlegają instytucjonalnej regulacji [rozwiązanie: n]
- treści nieodpowiednie dla dzieci i młodzieży podlegają ewentualnej kontroli opiekunów [rozwiązanie: n]

SŁOWNICZEK

- **koncesja:** zezwolenie, upoważnienie do prowadzenia jakiejś działalności.
- **modele komunikacji:** różne sposoby przesyłania komunikatów i informacji w zależności od środowiska oraz liczby nadawców i odbiorców uczestniczących w tym procesie, np. jeden-do-wielu (model opisujący działanie radia lub telewizji), wielu-do-wielu (model działania społeczności sieciowych).
- **media publiczne:** ich właścicielem jest społeczeństwo, są finansowane z abonamentu, własnych produkcji oraz reklam. Podstawą ich działalności nie jest generowanie zysku, ale realizowanie misji.
- **Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji:**

CZYTELNIA

- **Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe** (Dz.U. 1984 nr 5 poz. 24, z późn. zm.) [online], [data dostępu: 22.04.2013], Dostępny w Internecie: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19840050024>.
- **Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji** (Dz.U. 1993 nr 7 poz. 34, z późn. zm.) [online], [data dostępu: 22.04.2013], Dostępny w Internecie: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19930070034>.

Tekst: Joanna Ruta Baranowska, scenariusz: Weronika Paszewska, konsultacja merytoryczna: Ewa Murawska-Najmiec. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/regulacja-mediow/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Stowarzyszenia Autorów ZAIKS, Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Wiedza o społeczeństwie, IV poziom edukacyjny

Cele kształcenia

IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.

Treści nauczania

Środki masowego przekazu. (zakres rozszerzony)

Organy kontroli państwowej, ochrony prawa i zaufania publicznego. (zakres rozszerzony)

Nowa podstawa programowa:

Wiedza o społeczeństwie, liceum i technikum

Treści nauczania

przedstawia współczesne media w Rzeczypospolitej Polskiej – wymienia główne dzienniki, tygodniki społeczno-polityczne, stacje telewizyjne i radiowe, portale internetowe; charakteryzuje wybrany tytuł/ stację/ portal ze względu na specyfikę, formy i treści przekazu.

krytycznie analizuje przekazy medialne i porównuje przekazy różnych mediów dotyczące tych samych wydarzeń czy procesów; formułuje własną opinię w oparciu o poznane fakty; rozpoznaje przejawy nieetycznych zachowań dziennikarzy.

podaje przykłady kontroli władzy przez media; analizuje – na współczesnych przykładach – przypadki ograniczania praw mediów; wyjaśnia rolę Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że poziom krytycyzmu mediów często zależy od ich orientacji politycznej. (zakres rozszerzony)